

всичко на Русия, която няма нищо общо с това. Прогресивната преса подчертава, че смутите са повдигнати от неспособното положение на българите и издигат глас за вземане на действителни мерки за подобряване положението на българите. Четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа помогна българския въпрос да се постави на дневен ред пред европейската общественост.

Репресивните мерки на турските власти могат само временно да спрат нарастващия протест на българите. В докладите турските управници са принудени да признаят, че въоръжената борба в българските земи нараства. Някои от тях разбират, че освен репресии трябва да се правят и отстъпки. След дълги години на протакане, само 3 месеца след разгрома на четата, турското правителство представя на Цариградската патриаршия проекта за учредяване на Българската екзархия, като обособена българска църква.

Героичните сражения на четата намират широк отзвук преди всичко сред българския народ. Българските вестници в Румъния се пълнят с материали за преувеличени победи на четата, появяват се стихове, посветени на нея. Неколкократните обяви на турските официози, като "Ла турки" за унищожаване на четата след IV битка и новите схватки при Бузлуджа и Кечидере са реалното основание да се породят слухове и легенди за непобедимостта на четата, за нейни несъществуващи битки. През ноември в румънските градове се отслужва молебен за здравето на Хаджи Димитър и неговите другари. За народа образът на Хаджи Димитър придобива легендарен характер – той е жив и отново ще поведе борбата за освобождение. Поетичен израз на тези възделения дава Христо Ботев в известното стихотворение "В памет на Хаджи Димитра", публикувано във в. "Независимост" от 11.VIII.1873 г. и календара за 1875 г. Тук Хаджи Димитър и Стефан Караджа са провъзгласени за български светци – великомъченици. Наскоро след гибелта на четата в българските земи, дори в далечна Македония се запяват песни за юначните войводи.

Особено ползотворен е отзвукът от действията на четата сред революционната емиграция. Разгромът на четата налага преосмисляне на тактическата линия в